

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Na sredozemskem morju.

Italijanski uspehi. — Angleška previdnost. — Moč na morju. — Kaj hoče Anglija? — Bo-
dočnost na Sredozemskem morju.

Naj se sodi o italijansko-turški vojni tako ali tako — gotovo je, da ne bo ostala brez velikih posledic. — Dasi ta vojna ne more pokazati posebno velikih dogodkov — vsaj doslej se ni odlikovala ne ena, ne druga armada po posebnih činih — vendar se mora priznati Italijanom, da so se pokazali dovolj podjetne in skoraj predrzne. Brez posebnih priprav so šli v Tripolis — brez posebnih ozirov so si de-
želo prilastili — in brez posebnega dovoljenja so odpluli potem iz Tarenta čez Sredozemsko morje v Egejsko morje — polastili so se tur-
ških otokov in so šli pred Dardanele — prav pred vrata Carigrada. Dasi pri obleganju Dar-
danel italijanska vojska dozdaj ni dosegla po-
sebnih uspehov in je vprašanje, ali se ji sploh
posreči prodreti v Dardanele — vendar so s
svojem napadom provzročili, da so bile Dar-
danele zaprte, kar je prineslo s seboj izpre-
membe v trgovini in je prisililo Rusijo, da se
je zganila.

S tem pa se je zganilo sploh vprašanje o
Sredozemskem morju. Že pred časom so po-
ročali listi, da bo Anglija na Sredozemskem
morju pomnožila svoje ladjeve. Anglija je do-
slej pomnoževala le svoje ladjeve doma, ker
se je bala napada od strani Nemčije. Toda An-
gliji ni šlo le za to, da se zavaruje proti nara-
ščajoči nemški sili — gre tudi zato, da ohrani
prvenstvo na morju in sicer v vseh delih
morja, kjer to zahteva njena trgovina.

Anglijo ni mogoče drugače uničiti — kakor
na morju — to je vedel že pred 100 leti Napo-
leon, ki jo je hotel uničiti z evropsko zaprtijo.
Pa tudi Angliji so dobro vedeli, kakaj potre-
bujejo morje in so šli proti Napoleonu v boj,
kjerkoli in kadarkoli so čutili, da škoduje Na-
poleon trgovini. Ko je Italija zasedla Tripolis
— se Anglija ni zganila, ko pa so Italijani na-
stopili svojo pot čez Sredozemsko morje — so
Angliji videli, da je treba varovati svoje pr-
venstvo.

Dne 22. t. m. je govoril angleški pomorski
minister v angleškem parlamentu daljši govor
o položaju na morju. S tem govorom se peča
sedaj vse časopise. Iz njegovih besedi je bilo
jasno, da Anglija pomnoži svoje ladjeve za-
radi Nemčije.

Imeli smo že priliko pisati, kako hoče v
bližnjih 6 letih Nemčija pomnožiti svoje lad-
jeve. Šest milijard bo padlo v morje. In An-
glija hoče, da ima za 60% več ladjeve. Anglija
pa vidi tudi dve drugi državi: Italijo in Av-
strijo.

Vodja konservativcev, Balfour, je rekel:
Vlada hoče angleško vojno moč mnogo bolj
olajšati, nego doslej. Središče angleškega bojn-
ega ladjevja v Sredozemskem morju bo
Malta. V Sredozemskem morju je sedaj ve-
moč, ki obstoja šele nekaj let. Z obrežjem 300
milj in brez kolonij hoče Avstrija postati
močna svetovna pomorska velesila. To je ve-
likega pomena. — Sicer niso vse besede važne,
ki jih govorijo ljudje v parlamentu, — vendar
tudi te besede nekaj povedo. Tudi minister
Churchill ni pozabil na to; rekel je: Sedaj še
italijanski in avstrijski dridnauti ne posegajo
v vojno. Toda lahko se to zgodi čez nekaj

tednov. Leta 1915. bo imela Avstrija štiri
dridnauts, Italija pa pet ali šest. — Sicer se ni
bati sporov — vendar je treba misliti na skup-
no ladjeve treh držav. (Nemčije, Avstrije in
Italije.) Iz vsega se vidi, da hoče Anglija ob-
varovati Sredozemsko morje in v njem od-
ločevati.

Nadaljnji in morebiti bližnji dogodki bodo
pokazali, kake namene je pri tem imela angle-
ška vlada. Preteči preobrat ob Bosporu je s
tem brez dvoma v zvezi, lahko pa da sega
angleška previdnost še mnogo dalje.

Tržaški slovenski de-
lavec in delavke!

To kar se dogaja v tovarni »Linoleum«
je tako velika, vnebovpijoča krivica, da se
mora postaviti proti njej ves proletarijat tr-
žaški. — Tovarna »Linoleum« je »klavnic«
za delavstvo. Ni je tovarne v Trstu, kjer bi
bilo delavstvo tako trpinčeno in preganjano,
kakor v tej tovarni. Ker pa so se delavci to-
varne »Linoleum« začeli združevati v Narod-
ni delavski organizaciji z namenom, da si po-
tom nje izboljšajo obupni položaj, je ravnatelj-
stvo tovarne »Linoleum« — čuťte! — od-
pustilo iz dela tri delavce. Radi tega so bili
odpuščeni, ker so se posluževali koalicijskega
prava. Na ta način hočejo naši nasprotniki —
ubiti našo organizacijo, da bi potem temlaže
pritisnili, izjemali in bicalu uboge trpine-
delavce. Tako postopanje ni dovoljeno — vsaj na
papirju je tako tiskano. Društveni zakon pravi,
da ima vsak avstrijski državljani, pravico
se združevati v društvi, odnosno organiza-
cijah. Torej, po zakonu ima delavec popolno
pravico pristopiti k organizaciji. Ta pravica
pa izgubi veljavo, ker podjetniki delojemalce
tako ko zvedo, da so člani delavske organi-
zacije, kaznujejo z odpuštvijo, jih vržejo na
cesto v nesrečo... Oblast proti tej kršitvi za-
konov ne ukrene prav nič. Kaj je mari podjet-
niku dovoljeno — vse? Kaj ni nobene oblasti,
ki bi branila ubogega trpina v takih slučajih?
Da, oblasti so že ampak delavce je prepuščen
sam sebi. — Delavci! Delavke! Kaj naj stor-
imo? Naše glasove, naše obupne klice, klice
po pravici, noče uslišati — noben. Še celo ro-
gajo se nam, ker toliko trpimo. Naravnost iz-
ziva, provocirajo nas. Ta korak, ki ga je
napravilo vodstvo tovarne »Linoleum« zna-
biti usodopoln udarec za vse delavske organi-
zacije. Kajti drugi tovarnarji bodo, videvši —
da se je v tovarni »Linoleum« podjetniku na
ta način posrečilo razbiti delavsko organiza-
cijo — začeli ravno tako odpuščati organi-
zirane delavce. Nakane podjetnikov so nam
znane, toda mi jih hočemo preprečiti.

Z ozirom na to, pozivljamo vas, sloven-
ski delavci in delavke, da pridete vsi na ve-
liki protestni shod, katerega sklicuje Narod-
na delavska organizacija v Trstu za nedeljo,
dne 28. julija 1912, ob 9. uri dopoldne na ve-
likem vrtu konzumnega društva »Jadran« pri
sv. Jakobu v Trstu.

Na tem protestnem shodu hočemo zahte-
vati odločno, da se krivica povzročena »Na-
rodni delavski organizaciji« vsem v njej včla-
njenim delavcem in delavkam, nemudoma od-
pravi. Zahtevamo, da se sprejme odpuščene
delavce nazaj, in one, ki so največji priganja-
či. Špijoni in denuncijanti, ki ne dajo ljudstvu
miru v tovarni, ki so vrgli v nesrečo potom
dalo priti samostanu tam gori najprej do ži-
vega; nemara nam tudi lahko poveste kaj o
navadah falotov, ki zdaj prebivajo v niemi.

Zamoljal je par besed v jeziku, ki sem
ga imel za latinščino, sklenil roke in pogledal
v nebo. »Molitev pravičnega premora mnogo.«
je dejal. »In vendar se nisem drznil upati, da
bodo tako kmalu uslišane moje vroče prošnje.
V meni vidite pred seboj nesrečnega opata al-
meixalskega, ki ga je pregnal izvržek treh ar-
mad s krivovostnim glavjarjem na čelu. Oh,
premislite, kaj sem izgubil!« Glas mu je zastal
pri teh besedah, in solze so se mu zasvetile na
trepalnicah.

»Pogum, pogum!« ga je tolažil bart. »Sta-
vim devet proti štirim, da vas spravimo zopet
noter, preden pride jutrišnji večer.«

»Saj mi ni samo zase,« je nadaljeval opat,
»da, niti ne za mojo ubogo, razkropljeno
čredo; toda svete relikvije so v nevarnosti,
da padejo razbojnikom v roke.«

»Stavim, da se ne dotaknejo takih reči,«
se je vmešal bart, »toda pokažite nam pot, pa
vam kmalu spet očistimo kraj!«

Dobri opat nam je dal drage volje vse
podatke, ki sva jih želela, toda njegove besede
niso bile posebno tolažilne. Saj je bilo samo-
stansko zidovje visoko štirideset čevljev;
spodnja okna so imela železne mreže in vse
poslopje obilo strelnic. Tolpa je bila dobro iz-
urjena, in straža je bilo toliko, da jih ni bilo
mogoče presenetiti. Kakor rečeno, bataljon
grenadirjev in par bomb bi bilo tu bolj na
mestu kakor mi. Dvignil sem obrvi, a bart je
začel povžigavati.

Moštvo je bilo medtem razjahalo, napo-
lilo konje in je zdaj zavživalo svojo verčerjo
dočim sem šel jaz z bartom in z opatom v
krčmo, da se pomenimo o stvari še dalje. Imel

denuncijacij in špijonstva — že stotine ekzi-
stenc, te naj se požene.

Mi zahtevamo svoje pravice. In ako vla-
da tu ne more napraviti svoje dolžnosti, bo
delavstvo prisiljeno samo napraviti red. Do
danes se še prav nič ni storilo za nas. Na
obratno oblast poslana resolucija še danes ni
rešena — bržkone je pokrita s prahom. Pove-
mo pa, da bomo v nedeljo drugič in zadnjič
zahtevali od merodajnih faktorjev, da se us-
di upravičenim zahtevam delavstva v tovarni
»Linoleum«.

Sužnji, vstanite! Držite se gesla: vsi za
enega, eden za vse!

Centralno vodstvo »Narodne delavske organi-
zacije« v Trstu.

POLITIŠKA KRONIKA.

Odklonjeni vojaški krediti. Zadnji skupni
ministrski svet je odklonil izvanredno visoke
vojaške kredite, ki jih je zahteval vojni mi-
nister Aulenberg; šlo se je za 275 milijonov
kron, kateri naj se porabijo za kanone. V ča-
sopisju, posebno pa v ogrskem krogižo že ne-
kak časa sem vesti, da so avstrijski kanoni
jako slabe kvalitete, da so se zgodile pri na-
ročilu in nakupu precejšnje napake! Zato pa
hoče Aulenberg popraviti te napake in zmote
na račun prebivalstva in zahteval je izreden
kredit. Toda, uspele mu ni doseči svoje za-
hteve. Tako odklonitev bi pomenjala znak ne-
zaupanja, toda že tukaj po končanem minist-
skem svetu se je poslužbeno razglašalo, da
položaj vojnega ministra ni vsled te odklonitve
najmanjse omanj! Tako se je hotelo z drugimi
besedami povedati: General Aulenberg si bo
znan že najti pota, da konečno doseže svoje za-
hteve! In res je sedaj poskusil nekaj, kar pa
meče nanj, kot člana ustavnega kabineta kaj
čudno luč! Podal je cesarju obširen memo-
randum, v katerem zagotavlja cesarja, kako
zelo potreben je ta vojaški kredit, ki ga mora
vojna uprava dobiti! Kaj pa je pravzaprav na-
meraval general Aulenberg? Ministrski svet
je odklonil njega zahteve in tako rešil vso za-
devo, ako pa sedaj Aulenberg hoče izposlo-
vati pri cesarju nekaj pritisk, tedaj je to jako
čudno pojmovanje ustavnih načel. Naj torej
stvar stoji kakor hoče, jasno je in ostane, da se
je pri nakupu naših kanonov postopalo tako,
da vojni minister zahteva v kratkem času zo-
pet 275 milijonov, da popravi napake drugih;
jasno pa je tudi, da gotovi vojaški krogi ne
poumjujejo ustavnih načel monarhije. Avstrijs-
ko prebivalstvo bo pa imelo zopet prijazno
dolžnost, da plačuje napake drugih s svojim
denarjem, ker gotovo je, da si bo znal Auf-
enberg na ta ali oni način pridobiti zahteva-
nih 275 milijonov!

Vojaška liga na Turškem. Mladoturška
vlada se je osnovala na orožju; zato je mlado-
turški komite bil vedno odvisen od oficirjev
in poslušal njih komando. Ta nadvlada pa je
začela lezti tudi Mladoturkom preko glave in
v zadnjem zasedanju poslanske zbornice je bil
sklenjen zakon, po katerem se oficirjem pre-
poveduje vsako javno politično delovanje. Ta
sklep je bil tudi neposredni vzrok demisije
vojnega ministra Šeket-paše, ki si ni upal iz-
vesti tega zakona. A sedaj pod novo vlado je
dvignila svojo glavo vojaška organizacija, ki
je nastopila jako oblastno in zahteva od zbor-
nice same razpust. Predsedstvu zbornice je iz-
ročil neki oficir pismo vojaške lige, v katerem

ta odločno zahteva razpust zbornice, ki ni
vredna svojega imena. Zbornici se stavi na-
ravnost ultimatum za razpust in sicer z naj-
večjo energijo se zahteva, da se »gledališče«
(t. j. parlament) zapre, ker sicer bo vojaška
liga sama naredila konec. Na zbornico je na-
pravil ta ultimatum vojaške lige najmučnejši
vtis; poslanci so protestirali proti takemu na-
silju in proglasili sedanj parlament kot per-
manenten. Veliki vezir in vojni minister sta
podala v zbornici svoje pomirjevalne izjave,
toda dogodki na ulici, kjer prireja vojaška liga
demonstracije za razpust zbornice dokazu-
jejo, da tudi vprašanje o pomirjenju Turčije
same še davno ni rešeno! Gospodarstvo voja-
ške lige, ako se razvije v vojaško nadvlado,
zna postati skrajno nevarno za ustavnost
Turčije, kar se vidi že po njeni prvi zahtevi,
ko stavi ultimatum glede razpusta zbornice. — Iz
Albanije še ni nikakih pomirjevalnih oporčil
kljub vestem o popolni prisvojitvi albanskih
zahtev od strani turške vlade. Albanski voja-
ški načrt se izraža na vsi črti v najlepšem redu
in mogoče so danes Albanci že gospodarji v
Skoplju, kar pomenja njih gospodstvo nad
vsem vialjetom Kosovskim. Paž poroča, da so
Albanci stavili še nadaljne pogoje, ki je od njih
izpolnitve odvisen mir. A ti pogoji pomenjajo
popolno avtonomijo Albanije v verskem, poli-
tiškem, narodnostnem in kulturnem ožiru, ter
zahteve notranjega političnega značaja, kakor
razpust sedanje zbornice in razpis novih
volitev.

DOPISI.

Od štajerske strani. V skoro čisto slo-
venskem okraju na Štajerskem je bilo popo-
liti mesto sekundarija na tamkajšnji okrajni
bolnišnici. Vsakdo bi si mislil, da odločuje v
takih zadevah plačujoče občinstvo potom ob-
činskih odborov; kdor plača, tudi skače. Pov-
sod bi moralo biti tako, a pri nas ima besedo
sam nastavljenec, ki bi moral biti od nas od-
visen, samo zato, ker je Nemec. Tako daleč
je že prišlo z našo popustljivostjo. Vse občine
smo se obrnile na merodajno mesto z zahtevo,
da se nastavi za sekundarija Slovenec, a v
naši službi stojič primarij se je temu uprl,
in čudo se je zgodilo, da je njegova obveljala.
To je zagonetka, ki jo bo treba rešiti čimprej.
Posebno se čudimo našim veljakom v tem
okraju, da vse tako pri miru puste. Malo jih
je sicer, a vendar bi se morali izkazati vredni
našega zaupanja in pokazati s prstom, kje
tiči vzrok. Ne samo pri volitvah, že zdaj je
treba odpirati oči našemu ljudstvu, da bo iz-
pregledalo in izvedelo, kako kupčijo — sra-
motno kupčijo dela z našim denarjem pobo-
žna družba. Vrstovšek, kje si? Zdaj je čas,
ne le pred volitvami. Seve, Nemec ne pusti,
da bi sedel pri isti mizi Slovenec. A za nas
je zadeva tako sramotna, da bi se je še Cu-
lukafri sramovali, in mogoče je le pri farovski
nadvladi. Veliko žuljev naših kmetov roma
potom klerikalnih rok v nemške trgovine in
gostilne. To pa jim ni še zadosti, spraviti ho-
čejo vse v nemške roke: prodali bi nas, ako
bi le mogli ti brezdomovinci.

Slišali smo tudi, da ne gre vse v redu pri
oni bolnišnici. Kdor se prej izglasi pri prima-
riju v privatnem stanovanju, je prijazno spre-
jet v bolnišnico, sicer mora debele požirati.
Okrajnemu odboru moramo pa klicati v spo-
min tiste čase, v kojih se je v tukajšnji bolni-
šnici igralo na harfo. Srečne tiste usmiljenke,

da bi odprli vrata sto oboroženim tujcem! Po
vsem, kar sem slišal o tem maršalu Mille-
fleursu ali Aleksandru Morganu, ali kakor je
še drugače ime kujonu, ima več pameti, nego
mu je prislože.

Videl sem, da ima prav; a kmalu sem
našel izhod.

»Polšimo jih torej samo petdeset noter,
da odpro ostalim vrata, ko se zdani.«

Zdaj se je vnela daljša debata; kajti delali
smo razumno in previdno. Sam Masséna in
Wellington ne bi bila mogoča bolj trezno pre-
vdariti stvari kakor midva, oficirja od lahke
kavalerije. Nazadnje sva sklenila, da pojde
eden naju dveh noter in vzame s sabo petde-
set mož, s pretvezo, da so dezertirji — na-
vsezgodaj pa odpre vrata ostalom. Opat je si-
cer menil, da ni pametno, razdeliti vojne sile;
ko je pa videl, da sva oba enakih misli, je sko-
mizgnil z ramami in nama pritrtil.

»Samo to mi še povejte,« je zaprosil, »kaj
napravite s tem vrazjim sinom Millefleursom,
ako ga ujamete?«

»Obesimo ga!«

»To je zanj še prelahka smrt,« je vzkliknil
kapucin, in oči so se mu zasvetile maščeval-
nosti. »Če bi šlo po mojem — toda kaj! Ali
sme služabnik božji gojiti take misli v svojem
srcu?« Udaril se je po čelu, kakor človek, ki
ga je žalest pripravila ob razum, in hitel ven.

Zdaj nama je bilo odločiti le še nekaj važ-
nega: ali gre Angležem ali Francozom čast,
da pojdejo prvi v samostan? Boguče, Etienne
Gérardu ni bilo lahko, zapostaviti se v tem
trenotku pred konterkolli! Ko me je pa ubogi
Bart tako milo prosil in me spominjal štirin-
sedemdesetih bojev, ki sem se jih bil že vdele-
žil v primeri z njegovimi par praskami, sem
naposled privolil, da naj gre on. /

LISTEK.

CONAN DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

Zdaj se oglasi kapucin v najboljši franco-
ščini:

»Ta vrli mož govori čisto resnico. Tudi on
je postal žrtev te krute vojske, čeprav je nje-
gova izguba zelo majhna v primeri z mojo.
Izpustite ga!« se obrne angleški ki dragoncu,
»saj je preslah, da bi ušel, če bi tudi hotel.«

Vraga, kako lep mož je bil ta kapucin!
Velik, da mu je segala kapuca do Rataplanovih
ušes, rjavkaste polti, temnolas in s krasno
brado. Pač se mu je videlo po licu, da je okusil
težko gorje, toda njegov nastop je bil ostal
kraljevski, in kako omikan je bil, se je videlo
najbolje po tem, kako je obvladal jezika naju
dveh.

»Ne bojte se ničesar, dragi mož! sem po-
mirl drhtečega krčmarja. »Vi pa, častitljivi
oče, ste — ako se ne motim — ravno pravi, da
nam daste pojasnil!«

»Ves sem vam na razpolago, sin moj!
Toda,« je nadaljeval s slabotnim usmevom,
»zdaj smo ravno v postu, in letos je moja
postna jed takšna, da vas moram prositi za
košček kruha, ker drugače ne morem odgo-
varjati na vaša vprašanja.«

Z živežem smo bili preskrbljeni za dva
dni, tako da sem lahko ugodil tej ponižni proš-
nji. S pravcatim volčjim gladom je požiral re-
ženj kozjega mesa, ki sem mu ga mogel po-
nuditi.

»Čas hiti, lotimo se stvari,« sem izprego-
voril. »Radi bi slišali vaše mnenje, kako bi se

rodno-obrambno enako feriatnih društev. Dne 3. avgusta se vrši v Ptuju društveni občni zbor. — Slovensko delavsko podporno društvo v Celju priredi dne 11. avgusta veliko ljudsko slavnost v Bukovemžlaku pri Celju pri gosp. Sodinu.

Svojo bodočo snaho do smrti bičal. V Londonu je bilo te dni aretiranih več uglednih meščanov, ki so neko deklico do smrti bičali. Deklica je bila zaročena z nekim Dozierom, čegar oče pa je bil poroki odločno nenaklonjen. Radi tega je zvalil s svojimi prijatelji deklico v neko šupo, kjer jo je s svojimi prijatelji toliko časa bičal, da se je zgrudila nezvestava na tla.

Potres v državi Peru. V mestu Pirua v državi Peru je divjal potres, ki je v 40 sekundah mesto docela uničil. Več oseb je bilo ubitih.

Iz strahu pred izpitom. Na Dunaju si je visokošolec Klammert prerazvil žile na vratu in skočil v Donavo, kjer je našel smrt v valovih. Izvršil je samomor iz strahu pred izpitom.

34 let star s 57 otroki. V budimpeštansko blaznico so pripeljali te dni sodnika Emila Berenya iz Ugoeze. Z njim vred je došlo 57 tožb za očetovstvo. Tudi redka in zanimiva prikazen.

Mati in sin. Szegedinski sodišče je obsojilo gospo Korago na 6 let, njenega sina Pavla pa na 6 mesecev zapora, ker sta imela dolgo vrsto let med seboj ljubavno razmerje, kojega posledice so bili 4 otroci.

Samomor histerične ženske. V Nustih je skočila iz tretjega nadstropja žena nekega listonoše. Padla je na tla in si je razbila glavo, da je bila na mestu mrtva. Pustila je pismo, v katerem pravi, da je šla v smrt iz strahu pred blaznico.

Novo ruske poštne znamke. Povodom proslave tristoletnice vladanja ruske vladarske lišbe bo ruska državna uprava izdala nove jubilejne poštne znamke, ki se izdelujejo že v državni ruski tiskarni po načrtih bakroreza Franka. Na teh novih markah bodo slike vseh ruskih vladarjev in sicer v sledečem redu: marka za eno kopejko nosi sliko Petra Velikega in je izdelana v oranžni barvi; za 2 kopejke (zelena) s sliko cara Aleksandra II.; marka za 3 kopejke (rožnata) ima sliko Aleksandra III.; 4 kopejke (rdeča) ima Petra II.; 7 in 10 kopejk (modra) ima Nikolaj II.; 14 kopejk (oljčnate barve) s sliko Katarine II.; 15 kopejk (svetlo-siva), s sliko Nikole I.; 20 kopejk (siva) s sliko Aleksandra Mihaloviča, 25 kopejk (oljčnata) ima Aleksandra I.; 35 kopejk (temno-modra) ima Pavla I.; 50 kopejk z Eli-zabeto Petrovno in marka za 70 kopejk (svetlo-zelena) s sliko Mihaila Feodoroviča, prvega cara iz dinastije Romanov.

Posurovel starši. Na Dunaju je bila v sredo aretirana kleparjeva soproga Terezija Scheiner, ki je svojega otroka tako pretepa-vala, da je pred dvema tednoma umrl za poškodbami. Zdravniška preiskava je dognala, da je imel otrok več kosti na glavi in na telesu zlomljenih. Schreinerjeva je sicer priznala, da je otroka v resnici zelo pretepevala, vendar pa ne zato, da bi ga umorila.

Kinematograf "Ideal". Spored za soboto 27., nedeljo 28. in ponedeljek 29. julija 1917. 1. V obližju reke Salzach. (Potovalna slika). 2. Nauke si išče učencev. (Veletokmično). 3. Lunakinja telefona. (Ameriška drama. Samo popoldan). 4. Tašča nekaj sluti. (Humoreska). 5. Niti usode. (Naravna slika v dveh dejanjih). 6. Nemška biografska družba. Iz življenja gozdarjev. Samo zvečer. 6. Luka zaščitnik. (Igra Andre Dud).

DRUŠTVA.

Najlepši sprehod v Ljubljani je brez dvoma čez Golovec. Složna pota te vodijo zdaj na planoto, kjer se ti odpre rajski razgled na prelepo ljubljansko okolico in veličastno mreno ozadje, takoj nato si pa spet v bujnem zelenju košatega temnega drevja, kjer te prevzame prijeten hlad in gozdni vonj kot najfinjši parfum. Vse to lahko užiješ, ako greš v nedeljo popol. čez Golovec k Plankarju na Dolenjsko cesto na V. šentjakovski semenj, kjer te čaka nebroj razveseljevanja in zabave. Ako si pa vreden samo ravnine, pa pojdi po Dolenjski cesti, ki je vsa zaraščena z drevjem, čegar zelenje te varuje solnčne vročine. Začetek veselice ob polu 4. uri popoldne, vstopnina za odrasle 30 vin., otroci do 10. leta v spremstvu staršev prosti vstopnine.

Odbor n. s. l. društva »Bratstvo« ima v nedeljo dne 28. t. m. v društveni sobi v »Narodnem domu« svojo redno sejo ter pozivlje vse odbornike, da se iste zanesljivo udeležijo, ker so na razgovoru važne zadeve. Začetek točno ob 9. uri popoldne.

Sokol v Radovljici. Ker je morala veselica telov. društva »Sokol« v Radovljici preteklo nedeljo vsled dežja izostati, vrši se ista z istim vspehom prihodnje nedelje dne 28. t. m., kakor je to tudi na lepahkih označeno. Vstopnina k veselici je tako nizka, da se je lahko udeležijo vsakdo. Za raznovrstno zabavo je skrbjeno. Čisti dobiček je namenjen v prid »Sokol. doma«. Pridite vsi, ki znate ceniti sokolsko delo. Na zdari!

Šentjakobska podružnica Ciril-Methodove družbe v Trstu priredi v nedeljo dne 4. avgusta t. l. drugi šentjakovski semenj na vrtu konzumnega društva »Jadrana« s sodelovanjem vseh tržaških društev. Svira godba N. D. O. in mandolinistična skupina »Parma«. Vstopnina 40 vin. Začetek ob 4. uri popoldne. Iz sporeda posnemamo, da bo postavljenih mnogo šotorov, kjer se bodo prodajale pijače, sladčice, igrače, družbino blago, cvetlice in bengalične zvezdice. Pekel se bo janček, vršila se bo dirka otroških avtomobilov, hodilo se bo v vrečah za stavo, delovalo bo kolo sreče in šaljiva pošta. Za obilno udeležbo se priporoča podružnični odbor.

30letnica Šaleške Čitalnice v Šoštanj. Na dopoldanskem slavnostnem zborovanju

podal je vrli g. Davorin Vrečko tajniško poročilo o zgodovini in razvoju Čitalnice. V svojem zelo vestnem poročilu, zabeljenem tu in tam z dobrimi šaljivimi odlomki iz »pritožbene knjige« in raznih sejnih zapisnikov očrtal nam je vrlo dobro prvo dobo, ko še Čitalnica ni imela pravega doma in še životarla v gostoljubni sobici pri Basistu v Družmirju, dalje drugo dobo do društvene dvalsetletnice, ko postaja program čitalniškega delovanja že resnejši ter prešel na to k tretji dobi, ko je korak mladega društva že krepek in odločen, ko se res s smotrenim delovanjem posebno na dramatičnem polju in s človekoljubnimi prireditvami sploh hoče dvigniti duše odvisnih delavcev in kmečkega ljudstva na višji nivo izobrazbe, da se mu da s tem primerno orožje proti nasprotnemu nemškemu navalu. Zanimivo poročilo zaključila je lepo pogodena perspektiva v bodočnost, ki nam daje o Šaleški čitalnici v Šoštanju mnogo lepih upov.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

ENOTNI ČEŠKI KLUB.

Praga, 26. julija. Agrarci so na svojem posvetovanju sklenili, da prevzamejo kontrolo v enotnem češkem klubu, ter da zahtevajo predsedniško mesto, ki je bilo doslej v rokah Mladočehov. To svoje stališče zavzamejo vsled tega, da preprečijo Mladočehom nastopanje na svojo roko v političnih vprašanjih, kakor so to delali Čehi v zadnjih časih. Kot kandidat za predsednika enotnega češkega kluba je določen voditelj čeških agrarcev, poslanec Udržal.

SRBSKI PRINC GJORGJE OBOLEL.

Pariz, 26. julija. Srbski princ Gjorgje, ki študira na vojaški akademiji v S. Cyru je obolel. Vsled bolezni je tudi negotovo, ako bo mogel oditi na počitnice v Srbijo v avgustu, kakor je bilo to prvotno določeno. Gjorgje je obolel na črevesnem vnetju, ter se moral podreči operaciji, katero je pa srečno prestal.

SUSPENDIRANJE SRBSKE CERKVE AVTONOMIJE.

Sremski Karlovci, 26. julija. Temeljem cesarske odredbe je vsledilo suspendiranje srbske cerkvene avtonomije za pravoslavno cerkev. Suspendacija je avtonomije jedelo Cuvajevje politike in sicer maščevanje napram skrajno opozicijski srbski samostalni stranki. Ta je namreč upravo cerkvene avtonomije prevzela srbskim radikalci, ki tvorijo vedno podporo vladnim strankam. Pod Cuvajevim komisarjem so se začele takoj intrige proti avtonomiji in govorilo se je o velikih neredih v upravi. Vsled teh govorice je ogrska vlada poslala takoj komisarja, ki je pregledal vse poslovanje avtonomne uprave. Toda že večeraj je podal komisar izjavo, v kateri izjavlja, da ni zasledil niti najmanje napake, da je našel vso upravo v uзорnem redu. Zato je sedaj suspendacija, ki je prišla po taki izjavi tako nepričakovano, jasen dokaz, da je imel vmes svoje roke Cuvaj, ki se je hotel na ta način maščevati nad srbsko samostalno stranko! Odredbe o suspendaciji avtonomije in imenovanje komisarja je povzročilo med srbskim prebivalstvom splošno razburjenje.

TURCIJA.

Cetinje, 26. julija. Albanci so pretrgali brzojavno zvezo med Skadrom in Dulcinijem, ter zavzeli vas Buri pri Skadru. Zbor albanskih velikašev je prevzel v mesto v svoje roke vse oblastvene posle. V Djakovo so udarli Albanci iz plemena Gazi in Hrasnica pod poveljstvom Riza beja. Albanci imajo s sabo topove in brzostrelne puške. Vojaštvo je prešlo v ustaški

tabor. V Djakovu in Peči so razobesili vstaji poleg sultanove zastave tudi narodne albanske črno žolte prapore.

Carigrad, 26. julija. Komisija za pomirjenje Albancev je odpotovala včeraj. Zatrjuje se, da se bo komisiji pridružil tudi veliki vezir Ahmed Mukhtar paša. Komisija je opremljena z najobsežnejšimi pooblastili: Ima pravico odstavljati uradnike in nastavljalj take, ki so večji albanskega jezika. Nadalje ima pravico, izplačevati primerno odškodnino tistim, ki so trpeli kakšno škodo vsled vojnihi operacij. Vsa ta pooblastila je sankcioniral sam sultan.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

„DAN“ se prodaja

1. V Gorici: Karol Schmelzer, južni kolodvor Ter. Leban, Corso Verdi 20, Jan. Sardagna, Gosposka ul. 9, U. Likar, državni kolodvor.
2. V Kranju: Adamič, Glavni trg: Rant; Šifer na kolodvoru.
3. Na Bledu: Pretnar in A. Wölling.
4. V Bohinjski Bistrici: M. Grobotek.
5. V Radovljici: Oton Homan.
6. V Škloji Luki: M. Žigon.
7. V Idriji: tiskarnar Sax.
8. V Cerklju: K. Werli.
9. Na Rakeku: A. Domicelj.
10. V Gor. Logatcu: Josip Rus.
11. V Postojni: I. Marinčič.
12. V Št. Petru na Krašu: K. Schmelzer.
13. V Novem Mestu: Josip Kos.
14. V Opatiji: A. Tomašič.
15. V Reki: J. Trbojevič.
16. V Divači: K. Schmelzer.
17. V Komnu: A. Komel.
18. V Nabrežini: K. Schmelzer.
19. Na Zidanem mostu: M. Peterman.
20. V Celju: Zvezna trgovina.
21. V Mariboru: Vilko Weixl.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraske.

Tisk v različnih barvah.

Najfinjša izvršitev.

Solidna in točna postrežba.

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Celo noč odprto
Kavarna Leon
Celo noč odprto

Stanovanje

z eno sobo, predsobo, kuhinjo, uporabo vrta itd. se odda s 1. avgustom proti mesečni najemnini 20 kron v Beethovnovi ulici št. 9. Poizve se ravnotam. 506

Proda se popolnoma novo Puchovo

motorno kolo

najnovejšega sistema (1912) s 3 in pol PH. Natančneje se poizve pri Mirko Tratniku, hotel Tratnik v Ljubljani.

Gramofoni - automati !!

■ ■ ■ tovarniška zaloga ■ ■ ■

GRAMOFON-AUTOMAT za gostilničarje z vmetom po 10 ali 6 vin. z 20 kom. in 1000 štrank samo 95 K

FINI GRAMOFON z 10 komati in 1000 štrank samo 100 K 30-

Za vsak gramofon pisмено jamstvo.

Gramofon-Atelier

A. Rasberger
Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo gramofone, godbene automate in druge mehanične godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, ogledajte si mojo zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstne kolesje v zalogi.

Izabela je zamižala.
Kralj je stopil k nji, doteknil se je z roko in z mrtvaško mirnostjo dejal:

— Pridite madame!

Opotekla se je, razumela je, kaj hoče kralj.

S komaj slišnim glasom je zašepetala:

— Kam sire?... Trudna sem... Sama hočem biti...

— Pridite, je ponovil kralj z isto mirnostjo.

— Kam! je kriknila sedaj ona. Kam naj grem z vami?

— Pogledati k vislicam, kako bomo obešali vašega ljubčka!

Navidez mirno je izpregovoril kralj te besede... A vendar je kraljica razumela vso grozo, ki so jo obsegale te kratke besede, ti pretrgani stavki.

Stresla se je po vsem životu, zadrževala je, roki sta zakrili naokoli, kakor da iščeta nečesa, česar bi se oprijeli, a ker niste našli ničesar sta grabili naokoli in stiskali zrak.

Kralj jo je mirno gledal, niti trenil ni z očmi, ona pa je povesila svoje oči, ki so švigale naokoli, kakor da iščejo pomoči, dasi je dobro vedela, da ji pomoči ni od nikoder.

Hotela je podaljšati te grozne trenutke in trepetaje vprašala:

— Kam, sire!

Kralj pa jo je molče gledal, odgovoril ni ničesar, ona pa je dvignila glavo in mu pogledal v obraz...

— Pomni, kaj te čaka! Misli le na me! Daj, prisezi, da udariš kralja! Bois Redon je bil brez moči proti vabljivim čarom kraljice. Duh njenega telesa in gorka njena sapa sta mu vzeli vso zavednost. Strast je zavriskala v njem, žile so se mu napele, z besno kretinjo je potegnil k sebi kraljico in je zahropel:

— Prisežite, da boste vedno moji!...

— Vedno! je dejala. Tvoja bom, tvojo ljubezen raznetim, kakor bi je nihče ne mogel in tvoja pozelejna nasitim, da boš preživljal božanske sladkosti. Prisezi, da udariš najprvo njo in potem kralja!...

— Prisegam, je zatulil kapitan nor ljubezni, da ubijem z enim samim udarcem kralja Francije!...

Stisnil jo je k sebi, njegov objem je postal čimdalje silnejši, vstal je in jo tiščal blj prsom. Z enim skokom je bil pri nizkem, s kožami pokritem ležišču...

Niti on niti kraljica nista slišala, kako so se v tem trenutku odprla vrata...

Rezek krik je preletel sobo...

Med vratni je stal kralj Karl Šesti, nov gospodar Francije, prihajajoč po poljub!...

Trenutek je bil usodepoln. Kapitan je obstal kakor okamenel. Blazno je bulil v kralja in držal kraljico na rokah, ki je bila blede kakor naletavajoči sneg. Kralju so se silna tresle noge in vse mišice v obrazu so drhte. Glava mu je padla globoko na prsi in solze so mu napolnile oči...

Izabela se je prva zavedla strašnega položaja. Z naglo kretinjo se je oprostila kapita-

Lasne kite

po 5, 7, 9 in 12 K. Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po 2 in 4 K. — Lasne podlage in mrežice vse vrste. — Lasulje, brade, šminke itd. za gledališča. — Šminke in puder za ulico, vse po jako zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli, Ljubljana

Pod Trančo 1 (zraven čevlarskega mostu) izdelovalnica za vsa lasna dela.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana
priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj optični zavod.

Daljnogled, toplo-
mere, in zrakomere
vseh vrst.

Očala, ščipalniki na-
tančno po zdravni-
škem receptu.

Cenike pošiljam na
zahtevo zastonj in po-
štne prosto.

Spominjajte se dijaškega
društva „Domovina“!

Vožnja z avtomobilom!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam,
da imam vedno na razpolago

avtomobil za vožnje
po mestu in na deželo.

Cene zmerne.

Priporočam se slavnemu občinstvu za
cenjena naročila ter beležim z odličnim spo-
štovanjem

Ivan Belič

Dunajska cesta šte. 8.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Ane Gorec lokal
na Rinski cesti šte. 11 ter bom vodil naprej kot večletni poslovodja trdke Gorec

trgovino s kolesi in izposojevanje koles

obenem tudi popraviljanje motorjev, koles, šivalnih strojev i t. d. Priporočam se slav-
nemu občinstvu za cenjena naročila in za popravila ter za vse v to stroko spadajoča dela.

Beležim z odličnim spoštovanjem

PETER SKAFAR, strojni ključavničar in mehanik
Rimska cesta šte. 11 na dvorišču.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

Kongresni trg šte. 10

dobavlja najcenejše: špecerijsko blago; jedilno in živino sol; petrol ej
(tudi v originalnih pločevinastih posodah); obdačen in neobdačen bencin za
motorje in avtomobile; gasolin, cigroin za razsvetljavo; gorilno olje za Diesel-
motorje; vseh vrst strojno olje; parafin itd. itd.

Vse mineralne vode in studenčne produkte
vedno sveže v zalogi.

Mednarodno spedijsko podjetje R. RANZINGER, Ljubljana.

Ustanovljeno 1876.

Telefon šte. 60.

Podjetje za prevoznino c. kr. priv. juž. železnice. — Carinska agentura c. kr. glavnega carinskega urada
v Ljubljani. — Redni nabiralni promet na vse strani. — Reekspedicija in skladišča. — Ekspresni
promet obojev. — Transport in shranitev mobilja. — Agentura avstr. Lloydja.
Pisarna v mestu: Šelenburgova ulica 3. Centrala in skladišče: Cesta na južno železnico 7.
Podružnica: Glavni carinski urad, južni kolodvor. 257

Naznanilo prodaje.

Vsled sklepa upniškega odbora in dovolila c. kr. deželne sodnije v Ljubljani se

trgovina trdke Franc Souvan sin v Ljubljani na Mestnem trgu

sedaj nadaljuje ter se vse v konkurzno maso te trdke
spadajoče manufakturno in modno blago,

kakor: moško in žensko sukno, svila, preproge, odeje, zastori, za-
grinjala, linolej, pletenine, bela kotenina, platno, podloge itd.

prodaja po zelo nizkih cenah.

Prodajalo se bode vsak dan od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 7.
popoldne izveniš ob nedeljah in praznikih.

V Ljubljani, dne 25. julija 1912.

Dr. Fran Tekavčič

odvetnik v Ljubljani kot upravnik konkurza.

M. ZOR

tapetnik in oblastveno konces. pokončevalec
podgan, miši in mrčesa

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38

se priporoča v pokončanje sten, molov in v
predelavo po teh mrčesih okuženega pohištva.

Uspeh zamajčen!

421

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg - Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopih, polištvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v
vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1911. se je zavarovalo 21.289 oseb za kapital na 170 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za
škodo nad 1063 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 417 milijonov kron. 362

Ustanovljena leta 1831.

— 642 —

novega objeta in strast uboja je zažarela v
njenih očeh.

Kralj je vzdignil glavo. Njegov obraz je
bil miren in obenem grozen. Stopil je korak
naprej. Kraljica je vztrepetala. Čutila je, da
se pripravlja nekaj groznega. Treba se je bilo
brani, priti si na jasno z bistro mislijo in se
rešiti... Tudi ona je stopila naprej in se ozrla
s presunljivim pogledom na kapitana.

Bois Redon je razumel. Pogled je po-
menil toliko, kot bi rekla:

— Ubij ga...

Kapitan je postal mrtvaško bled. Pa niti
za hip ni okleval. Zganil se je kakor stroj, po-
guban od pare, spustil roko na mesto, kjer je
tičalo bodalo, odtegnil jo ravnotako umerjeno
in jo nato iztegnil pred razprostrti dlani. Stopil
je hkratu korak naprej in v naslednjem hi-
hu bi oklenili njegovi železni prsti kraljevo
grlo...

Karl Šesti je stal kakor pribit in niti z
očesom ni trenil. Gledal je v kraljico in zdelo
se je, da Bois Redona niti ne vidi. In Bois
Redonovi prsti so se že skoro dotikali nje-
vega vratu. V tem trenutku pa se je nenado-
ma okrenil in zasadi svoj blazni pogled v
kapitana — čegar roka je omahnila, kakor od-
sekanal...

Kraljica je divje jeknila...

Kaj se je zgodilo?

Dvoje: Bois Redona je omamili norčev
pogled in med vratini se je pojavil v tistem
trenutku kraljev gardni kapitan...

Bilo je vse izgubljeno!

— 643 —

Kralj je zagrmel par nerazumljivih besedi.
Kapitan je priskočil. Kralj je zamahnil z roko
in pretnja je bila ukaz.

— Gospod Bois de Redon v kraljevem
imenu vas pozivam, odložite svoj meč!

Bois Redon je ubogal, ne da bi rekel be-
sedo; odpel je jermen z mečem in ga izročil
kapitanu. Na rezko povelje je vstopila kraljeva
častna straža in obkolila razoroženega.

Strašni prizor ni trajal niti minuto dolgo.

Od Bois Redona se je kralj obrnil zopet
h kraljici. Pogleda sta se srečala. Izabela je
stala, trdo zadržana, sohi enaka. Občutila je
vso grozo položaja in z mrtvaškim strahom je
čakala na drugi zamah, ki bi ji predrl prsi...

Zrla sta molče drug v drugega in pogleda
sta od trenutka do trenutka postajala razli-
nejša: kraljev smrtno strašen, kraljičin obupen
podlegajoč...

— Veličanstvo, kam imamo peljati jetni-
nika? V kateri zapor?

Kralj se je krčevito zasmeljal. Kraljičini
zobje so se zagrizli v ustnico.

— V zapor? je kričnil.

— Torej v hidelonsko ječo.

— Na vislice!

— Sire!

— Na vislice! V zanjiko! Kakor s tolo-
vajem, zločincem, s posilnikom! Z ubijalcem,
zasačenim pri uboju! Na vrvi!

— Veličanstvo, treba je sodbe...

— Molči! Kakšne sodbe? Naprej na vi-
slice, ali pa vas dam pobesiti vse po vrsti, za
zločin upora!

„Dan“ je edini slovenski neodvisni
politiški dnevnik,
„Dan“ je najbolj informirani slovenski
dnevnik.
„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki
izhaja tudi ob nedeljah in
praznikih.
„Dan“ je najodločnejši neodvisni ju-
trani list.
„Dan“ je najcenejši napredni dnevnik;
posamezni izvodi po 6 vinajev,
s pošto mesečno le K 170.
„Dan“ je razširjen v najširših ljud-
skih slojih, ker ga vsakdo rad
čita in je zato jako uspešno
oglaševanje v njem.

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu
učitelstvu, vsem učitel-
skim društvom in vsem
okraj. učiteljskim knjiž-
nicam

po vsebini in opremi krasno
Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga
stane 3 K, — broširana
2 K 60 vin., s poštnino
26 vinarjev več

Naroča se v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.